

UNIVERSITATEA DE VEST TIMIȘOARA
FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI DE ADMINISTRARE A AFACERILOR
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE ȘI DE ADMINISTRARE A AFACERILOR

REZUMAT

TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. MUNTEANU VALENTIN PARTENIE

Student-doctorand:
CĂLIN BIANCA ANDREEA

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI DE ADMINISTRARE A AFACERILOR
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE ȘI DE ADMINISTRARE A AFACERILOR

**ANALIZA IMPACTULUI CORUPȚIEI ȘI AL RISCULUI
POLITIC ASUPRA PERFORMANȚEI ȘI
COMPETITIVITĂȚII. STUDIU REGIONAL LA NIVELUL
REGIUNII VEST**

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. MUNTEANU VALENTIN PARTENIE

Student-doctorand:
CĂLIN BIANCA ANDREEA

CUPRINS

LISTA TABELELOR	1
LISTA FIGURILOR	3
INTRODUCERE	6
CAPITOLUL 1. Analiza critică a literaturii de specialitate: corupție și risc politic, performanță și competitivitate – interdependențe și impact în economia contemporană	13
1.1. Considerente teoretice generale privind corupția	13
1.1.1. Contextul general de manifestare a corupției.....	14
1.1.2. Corupția: aspecte generale, definiții, concepte	14
1.1.3. Cauze și efecte determinate de corupție.....	17
1.1.4. Tipuri de corupție.....	23
1.1.5. Metode de măsurare a nivelului de percepție al corupției	25
1.2. Considerente teoretice generale privind riscul politic	30
1.2.1. Conținutul conceptului de risc	31
1.2.2. Dinamica cronologică a conceptului risc	32
1.2.3. Considerente teoretice privind riscul politic	34
1.2.4. Riscul politic – variabilă semnificativă în determinarea riscului de țară.....	36
1.2.5. Dinamica cronologică a conceptului de risc politic	39
1.2.6. Metode de măsurare a nivelului perceput de risc politic	41
1.3. Considerente teoretice generale privind costul resurselor financiare	44
1.3.1. Resursele financiare: aspecte generale, definiții, concepte.....	45
1.3.2. Importanța managementului resurselor financiare pentru companii	49
1.3.3. Importanța resurselor financiare în activitățile de cercetare – dezvoltare - inovare	50
1.3.4. Tipologii ale costurilor resurselor financiare	52
1.4. Considerente teoretice generale privind Asigurarea cu resurse umane pentru organizații	57
1.4.1 Resursele umane: aspecte generale, definiții, concepte	58
1.4.2. Dinamică cronologică a abordărilor în managementul resurselor umane	60
1.4.3. Rolul fundamental al resurselor umane în activitatea unei companii	64
1.4.4. Instrumente de măsurare a performanței resurselor umane	65

1.5. Considerente teoretice privind competitivitatea organizațiilor economice.....	66
1.5.1. Conținutul conceptului de competitivitate	67
1.5.2. Competitivitatea: aspecte generale, definiții, concepte.....	68
1.5.3. Dinamica cronologică a conceptelor de competiție și competitivitate	70
1.5.4. Perspective ale competitivității în literatura de specialitate.....	73
1.5.5. Abordarea conceptului de competitivitate din perspectiva caracteristicilor pieței	76
1.5.6. Competitivitatea măsurată la nivel microeconomic.....	78
1.5.7. Competitivitatea națională	81
1.5.8. Perspective în abordarea competitivității: competitivitatea inteligentă	84
1.6. Considerente teoretice generale privind performanța companiilor.....	85
1.6.1. Contextul general al definirii performanței.....	86
1.6.2. Performanța: aspecte generale, definiții, concepte	86
1.6.3. Dinamica cronologică a definirii conceptului de performanță	87
1.6.4. Performanța și managementul performanței la nivel microeconomic	89
1.6.5. Performanța la nivel macroeconomic	91
1.6.6. Performanța economică, financiară și socială.....	91
1.6.7. Metode de măsurare a performanței	94
1.7. Concluzii teoretice	96
CAPITOLUL 2. Modelul conceptual pentru analiza impactului corupției și riscului politic asupra performanței și competitivității organizațiilor.	98
2.1. Premisele contextuale ale cercetării. Fundamente metodologice	98
2.2. Constructele modelului conceptual. Ipoteze de cercetare.....	101
2.2.1. Prezentarea constructelor modelului.....	102
2.2.2. Definirea ipotezelor de cercetare	112
2.3. Cadrul instrumental și operațional al procesului de cercetare	156
CAPITOLUL 3. Rezultate și discuții	176
3.1. Contextul economic, social și politic în Uniunea Europeană și în România	176
3.2. Caracterizarea generală a mediului de afaceri din Regiunea Vest. Performanță și competitivitate în Regiunea Vest.....	179
3.3. Analiza statistică a eșantionului de cercetare.....	184
3.4. Tehnica de analiză statistică bazată pe modelarea ecuație structurale.....	201

3.4.1. Analiza validității modelului de cercetare	209
3.4.2. Testarea ipotezelor de cercetare. Rezultate și discuții	224
CONCLUZII	249
BIBLIOGRAFIE.....	259
ANEXE.....	314

Cuvinte cheie: corupție, risc politic, performanță, competitivitate, resurse umane, resurse financiare, regional.

Societatea contemporană se confruntă în prezent cu provocări globale majore de natură transnațională a căror soluții pot fi identificate și aplicate doar printr-o colaborare cu organizațiile internaționale și guvernele naționale. Toate tipurile de sisteme politice au nevoie să implementeze măsuri de colaborare între sistemul privat și cel public. Principala provocare pentru care este necesară o soluție imediată este identificarea de soluții pentru a susține dezvoltarea durabilă. Dezvoltarea durabilă nu poate fi susținută în condiții de crize politice, corupție, riscuri iminente față de care națiunile nu își prevăd măsuri de protecție. Un guvern disfuncțional care eșuează este un pas spre un sistem corupt. **Corupția** este un efect imediat al disfuncționalității, dar și o cauză a acesteia, prin care cetățenii și organizațiile economice plătesc mai scump pentru serviciile publice la care ar avea acces gratuit sau mai ieftin în mod normal, iar riscul politic adăugă o notă și mai mare de incertitudine funcționării sistemelor socio - economice. Corupția crește costurile și reduce accesul la servicii de bază, precum sănătatea, educația, programele sociale și chiar justiția, adâncește inegalitatea și reduce investițiile din sectorul privat. În timp, corupția poate submina încrederea pe care cetățenii o au în liderii și instituțiile lor, creând fricțiuni sociale și, în unele contexte, crescând fragilitatea rețelelor sociale și conflict. Atât corupția cât și **riscul politic** reprezintă provocări semnificative, manifestându-se sub diferite forme, cum ar fi mita, delapidarea și abuzul în serviciu. Aceste probleme subminează încrederea în instituții, distorsionează luarea deciziilor economice și împiedică progresul social. Deși corupția a existat dintotdeauna într-o oarecare măsură, globalizarea și tehnologia modernă i-au facilitat natura transnațională și i-au sporit vizibilitatea. Eforturile de combatere a corupției includ legislație specifică, cadru instituționalizat format din organisme și agenții anticorupție și cooperare internațională prin organizații. În ciuda progreselor înregistrate în unele domenii, corupția rămâne omniprezentă, în special în regiunile cu guvernanță și stat de drept slabe. Corupția necesită o abordare specifică care implică voință politică, reforme instituționale și campanii de conștientizare a publicului. Consecințele corupției sunt de amploare, afectând dezvoltarea economică, coeziunea socială și stabilitatea politică. Deciziile politice influențate de corupție contribuie la instabilitatea politicilor și la incertitudinea economică, erodând și mai mult încrederea în procesele și instituțiile democratice. Cu toate că piețele emergente prezintă oportunități de dezvoltare pentru investitorii străini, aceștia, de cele mai multe ori, sunt prudenți în investițiile pe care aleg să le facă din cauza mediului de afaceri incert, reglementărilor adoptate (care le pot afecta activitatea sau chiar le pot afecta dreptul de proprietate), volatilității pieței valutare, etc.

Corupția și riscul politic creează un mediu de afaceri ostil, caracterizat prin concurență neloială, dinamică distorsionată a pieței, costuri crescute, bariere în calea intrării și extinderii pe terțe piețe. Țările percepute ca fiind corupte sau instabile din punct de vedere politic cu greu pot atrage investiții străine sau să stabilească parteneriate cu firme internaționale de renume. În plus, întreprinderile care operează în astfel de medii se pot confrunta cu riscuri reputaționale care le dăunează imaginii și credibilității. Corupția persistentă și instabilitatea politică pot descuraja investițiile pe termen lung în sectoare critice precum infrastructura, energia sau telecomunicațiile. Investitorii pot fi reticenți în a furniza capital pentru proiecte care sunt vulnerabile la intervenția guvernamentală arbitrară, la renegocierile de contract sau la riscurile de expropriere asociate cu mediile politice instabile. Abordarea acestor provocări necesită eforturi concentrate pentru a consolida guvernanta, a spori transparența și a susține statul de drept pentru a promova condiții echitabile și pentru a stimula creșterea economică durabilă.

Competitivitatea, considerată ca un atribut organizațional evaluat prin raportare la mediu, reflectă capacitatea de a face față unui anumit nivel al concurenței și de adaptare dinamică la piața în care operează o companie, în contrast cu factorii interni care se referă la resursele și strategiile specifice ale acelei companii. Acest aspect evidențiază că succesul unei afaceri nu depinde doar de calitățile și capacitățile interne, ci și de modul în care acestea se aliniază și se adaptează la contextul extern și la provocările competitive. Într-un mediu de afaceri competitiv, companiile sunt motivate să își îmbunătățească continuu produsele, serviciile și procesele pentru a rămâne relevante. Acest mediu stimulează inovația și eficiența și promovează dezvoltarea și creșterea economică. Corupția, fie directă sau indirectă, poate submina competitivitatea mediului de afaceri prin distorsionarea pieței și prin împiedicarea unei competiții corecte și echitabile. Riscul politic este, pe de altă parte, perceput adesea ca un factor negativ care afectează competitivitatea și performanța, uneori într-o proporție mai mare decât corupția. Riscul politic iese în evidență ca unul dintre cei mai dăunători factori care afectează competitivitatea și performanța în peisajul afacerilor, eclipsând adesea impactul corupției datorită naturii sale omniprezente și imprevizibile. În timp ce corupția pune cu siguranță provocări semnificative pentru afaceri, riscul politic are o relevanță semnificativă deoarece cuprinde un spectru mai larg de incertitudini care decurg din instabilitatea politică, schimbările de politică, schimbările de reglementare și tensiunile geopolitice. Spre deosebire de corupție, care poate avea efecte mai localizate și uneori poate fi atenuată prin măsuri de conformitate și eforturi de transparență, riscul politic poate perturba industrii și piețe întregi, ducând la recesiuni economice, volatilitate a pieței și instabilitate a afacerilor la o scară mult mai mare.

Un mediu concurențial orientat spre performanță generează un efect pozitiv asupra creșterii profiturilor la nivel microeconomic și o creștere atât a rezultatelor firmelor și economiilor naționale cât și a nivelului de dezvoltare umană la nivel macroeconomic. La nivel microeconomic, un astfel de mediu stimulează întreprinderile să sporească eficiența, să inoveze și să livreze produse și servicii de înaltă calitate. Acest impuls pentru îmbunătățirea performanței se traduce printr-o productivitate crescută, eficiență a costurilor și, în cele din urmă, profituri mai mari pentru organizații. Mai mult, la nivel macroeconomic, impactul cumulativ al afacerilor prospere care operează într-un mediu competitiv contribuie la performanța generală a economiilor naționale. Un sector privat robust, caracterizat de o concurență sănătoasă, stimulează crearea de locuri de muncă, investițiile și alimentează expansiunea economică. Aceasta, la rândul său, conduce la creșterea semnificativă a PIB-ului, la creșterea veniturilor fiscale și la o prosperitate mai mare pentru societate în ansamblu. În plus, beneficiile se extind dincolo de indicatorii pur economici. Un mediu de afaceri dinamic și competitiv stimulează inovația și antreprenoriatul, factori esențiali ai dezvoltării umane. Încurajând creativitatea, asumarea riscurilor și identificarea excelenței, piețele competitive stimulează progresele tehnologice, îmbunătățesc standardele de viață și extind oportunitățile de educație și mobilitate socială. În esență, un mediu competitiv orientat spre performanță nu numai că alimentează creșterea profiturilor la nivel microeconomic, dar contribuie și la performanța generală a economiilor naționale și la avansarea dezvoltării umane la nivel macroeconomic. Încurajând întreprinderile să exceleze și să inoveze, un astfel de mediu pune bazele progresului economic susținut, bunăstării societății și creșterii incluziunii în mod favorabil.

Motivația cercetării

Ultimii ani au determinat schimbări majore la nivelul întregii societăți, caracterizându-se printr-o abundență a informațiilor la care avem acces datorită tehnologiei, prin diversitatea produselor și serviciilor, prin șansa oamenilor de a călători și de a se exprima liber. Însă nu toate sistemele politice au decis să aplice strategii de dezvoltare asemănătoare celor implementate în țările dezvoltate. În acest sens analiza provocărilor și oportunităților de dezvoltare este prioritară deoarece în acest mod se pot concretiza cercetări (teoretice și practice) care pot reprezenta puncte de reper pentru investitorii străini, pentru analiștii economici cât și pentru sistemele politice care încă nu au găsit soluții pentru a ieși din crizele interne.

Cercetarea prezentă își propune să analizeze intensitatea provocărilor socio-economice la nivel regional care ar putea releva diferențe semnificative inclusiv la nivel intraregional în cadrul aceleiași regiuni. Înțelegerea acestor variații intraregionale ar putea oferi informații importante atât pentru decidenții politici, cât și pentru antreprenori și investitori. De exemplu, identificarea județelor cu un mediu de afaceri mai dificil ar putea sugera necesitatea de intervenții specifice pentru a sprijini dezvoltarea economică și îmbunătățirea condițiilor de afaceri.

Obiectivul general al cercetării îl reprezintă evidențierea legăturii dintre riscul politic și corupție ca factori societali inevitabili în orice țară și competitivitate și performanță ca factori determinanți în dezvoltarea sustenabilă a organizațiilor.

Obiectivele specifice:

- Stabilirea provocărilor globale cu care organizațiile și națiunile se confruntă în prezent;
- Evidențierea noțiunilor definitorii aferente elementelor de intrare (riscul politic și corupție) și ieșire (competitivitate și performanță);
- Analiza particularităților structurale și funcționale ale provocărilor (risc politic și corupție) și oportunităților de dezvoltare (competitivitate și performanță);
- Identificarea factorilor-cheie care amplifică sau diminuează impactul corupției și riscului politic asupra competitivității și performanței, inclusiv aspecte cum ar fi costul resurselor financiare și calitatea capitalului uman disponibil pe piață;
- Analiza modului în care factorii de mediu, cum ar fi nivelul de competitivitate al pieței și condițiile macroeconomice, influențează activitatea unei companii;
- Analiza modului în care factorii interni, cum ar fi nivelul de performanță al unei companii este influențată de factori externi precum corupția și riscul politic;
- Analiza factorilor cu impact asupra nivelului de competitivitate și performanță;
- Analiza factorilor cu impact asupra dezvoltării sustenabile;
- Stabilirea raporturilor/corelațiilor dintre elementele de intrare și ieșire pe baza unei cercetări empirice derulate în organizații din România (Regiunea Vest);
- Identificarea aspectelor și modalităților specifice în minimizarea elementelor de intrare (riscul politic și corupție), respectiv a influenței acestora asupra performanței și competitivității organizațiilor;
- Identificarea aspectelor și modalităților specifice creșterii performanței organizaționale;

Structura lucrării. Cele 3 capitole ale lucrării au fost realizate pentru a atinge obiectivul propus, începând cu analiza critică și sinteza literaturii de specialitate, continuând cu modelul propus de cercetare și rezultatele obținute ca urmare a testării modelului conceptual construit. În cadrul **primului capitol** intitulat „*Analiza critică a literaturii de specialitate: corupție și risc politic, performanță și competitivitate – interdependențe și impact în economia contemporană*”, au fost conturate direcțiile majore de cercetare și a constat în analiza critică și sinteza literaturii de specialitate și în interpretarea unor concepte teoretice precum risc politic, corupție, competitivitate, performanță. Primul capitol urmărește, pe de o parte, clarificarea noțiunilor care reprezintă provocări (risc, corupție) și a noțiunilor care reprezintă oportunități de dezvoltare economică și socială (performanță, competitivitate) și a posibilității de dezvoltare a unui model care să determine influența primelor asupra celorlalte. Pe baza analizei literaturii de specialitate s-a pornit de la premisa conform căreia elementele de intrare ale cercetării proiectate– riscul politic și corupția creează un mediu nefavorabil pentru mediul economic intern prin limitarea actorilor economici în crearea și dezvoltarea de afaceri sau în inovare. O altă premisă pe care s-a bazat studiul este aceea că strategiile care stimulează performanța și competitivitatea oferă organizațiilor economice poziții competitive la nivel regional, național sau global. Literatura de specialitate a confirmat faptul că există o legătură între cei patru termeni. Corupția, ca factor general de mediu, afectează toate firmele care operează în același cadru, subminând concurența loială, denaturând piețele și erodând încrederea în instituții. În timp ce corupția poate crea un mediu nefavorabil pentru toți actorii, riscul politic, ca factor specific, este perceput și gestionat diferit de companii. Riscul politic provine din incertitudinea legată de politicile guvernamentale, reglementările și instabilitatea politică, care afectează deciziile de investiții, accesul la piață și planificarea strategică. Impactul acestor doi factori asupra competitivității și performanței este profund. Corupția creează condiții de concurență inegale, favorizând companiile bine conectate la rețelele corupte și împiedicând intrarea pe piață a altora. Poate duce la creșterea costurilor, la reducerea eficienței și la subminarea statului de drept. Pe de altă parte, riscul politic introduce incertitudine, afectând deciziile de investiții și planurile strategice. În ceea ce privește performanța, corupția subminează transparența, erodând moralul managerilor și antreprenorilor și conducând la luarea deciziilor suboptimale. În schimb, riscul politic influențează volatilitatea externă, afectând performanța financiară, cota de piață și perspectivele de creștere. Pentru a aborda aceste riscuri și pentru a proteja performanța, companiile trebuie adoptă măsuri de atenuare adecvate. Totodată, resursele financiare și umane

joacă un rol crucial în această ecuație. Resursele financiare permit companiilor să investească în măsuri de conformitate, audit și proceduri organizaționale pentru a combate corupția și a reduce riscul politic. În același timp, resursele umane sunt esențiale în promovarea unei culturi organizaționale etice și în abordarea proactivă a riscurilor. Un personal instruit și motivat este mai bine pregătit pentru a identifica și aborda în mod eficient corupția și riscul politic.

În cadrul celui de-al **doilea capitol**, intitulat „*Model conceptual pentru analiza impactului corupției și riscului politic asupra performanței și competitivității organizațiilor*” a fost construită și detaliată metodologia de cercetare. Modelul de cercetare propus în prezenta lucrare a fost elaborat cu scopul de a identifica nivelul intensității efectelor generate de riscul politic și corupție asupra competitivității și performanțelor organizaționale din mediul de afaceri românesc. Au fost cercetate mai multe studii cu privire la modalitatea de consolidare a ipotezelor de cercetare propuse. Modelul conceptual de cercetare a fost realizat pe baza unor constructe multidimensionale și itemi regăsiți în literatura de specialitate. Pe bază literaturii de specialitate s-au identificat mai multe studii în care a fost analizat impactul corupției asupra performanței sau competitivității sau impactul riscului politic asupra performanței sau a competitivității, dar niciodată împreună. În studiul realizat, instrumentul de cercetare cantitativă aleas (chestionarul) servește analizei impactului corupției și al riscului politic asupra performanței și competitivității organizației din Regiunea Vest. În plus, metoda cantitativă testează relația de tip cauză - efect între variabilele de intrare, variabilele de ieșire și factorii mediator, cu scopul de a putea crea teorii aplicabile contextului actual. Conform procesului de cercetare, prin analiza critică a literaturii de specialitate s-au formulat ipotezele referitoare la factorii de determinanți de intrare și ieșire și stabilirea cauzalității dintre aceștia, respectiv măsurarea legăturii dintre aceștia potrivit modelului conceptual. Populația și eșantionul din cercetarea actuală are o structură variată ca sector de activitate a întreprinderilor (producție și servicii), tipului de activitate derulat pe piață (agricultură, IT, retail, educație, învățământ și training, imobiliar, automotive, construcții, consultanță, hoteluri și restaurante, telecomunicații, financiar - bancar, cercetare dezvoltare, sănătate) și a gradului de inovare adus pe piață. Sunt vizați antreprenori, manageri și directori de departament care dețin sau administrează afaceri active de cel puțin un an în regiunea de Vest a României, mai exact în cele 4 județe Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș. Pentru a înțelege în mod comprehensiv impactul corupției și al riscului politic asupra competitivității și performanței organizaționale a fost dezvoltat un model conceptual care include 15 ipoteze (două având, la rândul lor, două sub-ipoteze). Aceste ipoteze explorează efectele directe și mediate ale acestor două variabile

asupra competitivității și performanței prin intermediul costului resurselor financiare și al managementului resurselor umane. Analiza statistică a fost realizată utilizând metode specifice pentru a măsura impactul direct și mediat, prin variabile de fond cum ar fi dimensiunea industriei și vechimea companiei în piață. Prin validarea acestui model, se propune o înțelegere mai profundă a modului în care corupția și riscul politic afectează nu doar aspectele financiare ale unei companii, ci și pe cele legate de capitalul uman. Rezultatele vor fi importante pentru liderii organizaționali și decidenții politici, care vor putea să dezvolte strategii mai bine fundamentate pentru a contracara efectele negative ale acestor riscuri.

În cadrul celui de-al **treilea capitol** intitulat „*Studiu regional privind măsurarea impactului corupției și riscului politic asupra performanței și competitivității organizațiilor*”, a fost realizată partea de rezultate, discuții și interpretări a datelor. Pe baza rezultatelor efectuate și în concordanță cu literatura de specialitate studiată s-a constatat că cele 2 elemente de intrare (variabile independente) reprezentate de **risc politic și corupție au efecte diferite directe și indirecte asupra competitivității și performanței organizațiilor de afaceri.**

IPOTEZE	Original sample (O)	T statistics (O/STDEV)	P values	STATUS
H0 CORUPȚIE -> RISC POLITIC	0.734	11.975	0.000	Supported***
H1 RISC POLITIC -> COMPETITIVITATE	-0.502	4.225	0.000	Supported***
H2 RISC POLITIC -> PERFORMANTA	-0.313	3.383	0.001	Supported***
H3 CORUPȚIE -> COMPETITIVITATE	-0.094	0.961	0.337	Not Supported
H4 CORUPȚIE -> PERFORMANTA	-0.278	2.622	0.009	Supported***
H5.1 RISC POLITIC -> COST_RES_FIN	-0.882	12.425	0.000	Supported***
H5.2 RISC POLITIC -> ASIG_RES_UM	-0.469	4.513	0.000	Supported***
H6.1 CORUPȚIE -> COST_RES_FIN	0.209	2.281	0.023	Supported**
H6.2 CORUPȚIE -> ASIG_RES_UM	-0.291	2.271	0.023	Supported**

H7 COST_RES_FIN - > COMPETITIVITATE	0.285	1.735	0.083	Supported*
H8 ASIG_RES_UM -> COMPETITIVITATE	0.014	0.085	0.932	Not Supported
H9 COST_RES_FIN - > PERFORMANTA	-0.244	3.143	0.002	Supported***
H10 ASIG_RES_UM - > PERFORMANTA	0.494	4.109	0.000	Supported***

Tabel nr. 1 – Testarea ipotezelor modelului de cercetare
(p-value <0.01*** p-value<0.05** sau p-value<0.10*)

S-a constatat că aceste elemente de intrare creează un mediu nefavorabil pentru creșterea economică dintr-o țară prin limitarea apariției de noi actori economici pe piață, prin reducerea gradului de investiții și prin afectarea manifestării spiritului antreprenorial. Studiul relevă faptul că, în mod individual, corupția nu are un impact nici direct, ci doar unul indirect asupra competitivității pentru că în mediile afectate de corupție, impactul direct asupra competitivității poate să nu fie imediat evident deoarece condițiile corupte afectează toate companiile în mod uniform. Corupția favorizează accesul inegal la oportunități, anumite companii obținând avantaje neloiale prin luare de mită sau alte mijloace ilicite. Această disparitate denaturează condițiile de concurență echitabilă, împiedicând întreprinderile oneste și subminând competitivitatea acestora. În timp ce corupția poate afecta toate companiile dintr-un mediu corupt, repercusiunile sale indirecte – acces inegal la oportunități, dinamica distorsionată a pieței, descurajarea investițiilor și a inovației și deteriorarea reputației – erodează în mod colectiv competitivitatea întreprinderilor.

Analiza celor 15 ipoteze relevă că competitivitatea în regiunea de vest este percepută predominant ca o caracteristică modelată de dinamica pieței, mai degrabă decât o caracteristică intrinsecă a companiilor. Companiile sunt considerate competitive atunci când își depășesc rivalii. Această competitivitate dictată de piață este semnificativ influențată de mediul extern în care operează afacerile. Mai mult decât atât, corupția și riscul politic apar ca elemente critice și definitorii în peisajul național, influențând puternic operațiunile companiilor și apariția de noi întreprinderi. Acești factori creează un mediu dificil în care resursele financiare și umane, deși esențiale, nu oferă în mod inerent un avantaj competitiv din cauza influenței persuasive a corupției și instabilității politice. Studiul indică faptul că, în contextul pieței naționale, prevalența corupției și a riscului politic subminează potențialele beneficii care ar putea altfel

să rezulte din avantajele accesului la resurse financiare și umane. Acești factori externi creează un mediu de operare imprevizibil și adesea nefavorabil, descurajând investițiile și sufocând dezvoltarea noilor afaceri. În schimb, performanța este văzută în mare măsură ca un factor intrinsec. Acest lucru înseamnă că succesul și eficiența unei companii sunt mai strâns legate de capacitățile sale interne și de management, mai degrabă decât de condițiile de piață externe. Factori interni precum eficiența și eficacitatea organizațională joacă un rol mai esențial în determinarea performanței unei companii. Abordarea corupției este, prin urmare, esențială pentru promovarea unui mediu de afaceri echitabil și competitiv de care să beneficieze toate părțile interesate. Riscul politic, caracterizat de incertitudinea care decurge din instabilitatea politică, schimbările de politică și incertitudinile de reglementare, reprezintă o provocare pentru întreprinderile care operează în regiunile afectate. Acest risc este adesea agravat de prezența corupției, care exacerbează efectele negative asupra competitivității și performanței. Corupția acționează ca un catalizator, amplificând impactul riscului politic asupra afacerilor. Atunci când sistemele politice sunt instabile sau predispuse la schimbări frecvente, practicile corupte se pot dezvolta pe măsură ce indivizii caută să exploateze incertitudinea pentru câștig personal. Mituirea, nepotismul și favoritismul devin predominante, distorsionând dinamica pieței și subminând concurența loială. În esență, riscul politic, atunci când este potențat de corupție, subminează direct competitivitatea și performanța întreprinderilor. Prin denaturarea mecanismelor pieței și creșterea costurilor de tranzacție, corupția exacerbează provocările generate de instabilitatea politică. Abordarea atât a riscului politic, cât și a corupției este esențială pentru crearea unui mediu de afaceri propice care promovează concurența loială, încurajează investițiile și creșterea durabilă.

În acest capitol au fost analizate 2 elemente mediatore (*costul resursei financiar și capacitatea unei companii de a-și asigura resursa umană*) cu rolul de a identifica dacă acestea intensifică efectele generate de corupție și risc politic prin creșterea costurilor cu nivelul așteptat de performanță și competitivitate a unei afaceri. Rezultatele sugerează că, în timp ce mediul extern, caracterizat de competiția pe piață, corupție și risc politic, joacă un rol substanțial în modelarea competitivității, performanța actuală a companiilor depinde mai mult de calitățile lor intrinsece. Un management intern eficient, o guvernare corporativă solidă și inovația strategică sunt esențiale pentru atingerea unei performanțe ridicate în fața provocărilor externe. În ansamblu, acest studiu subliniază complexitatea peisajului competitiv în regiunea de vest, evidențiind influența duală a factorilor de mediu și a atributelor intrinseci ale companiilor. Pentru a naviga cu succes în acest peisaj, companiile trebuie nu doar să-și depășească concurenții, dar și să dezvolte mecanisme interne puternice pentru a atenua efectele adverse

ale corupției și riscului politic. Prin concentrarea pe îmbunătățirea capacităților intrinseci, companiile se pot poziționa mai bine pentru o performanță susținută și un succes pe termen lung în mijlocul dinamicii fluctuante a mediului extern.

Prin cercetarea realizată considerăm că vom aduce contribuții la literatura de specialitate care explorează influența corupției și riscului politic asupra activităților întreprinse de afaceri. S-a constatat că în continuare, corupție și riscul politic reprezintă două elemente de o importanță majoră care împiedică dezvoltarea sustenabilă a organizațiilor și implicit a comunităților locale și naționale din care fac parte. În prezent, conform revizuirii literaturii și studiilor nu a fost realizată o astfel de cercetare la nivel regional care explorează specific dinamica mediului de afaceri din regiunea Vest. Această analiză oferă informații cu privire la perspectiva antreprenorilor și managerilor care dețin sau conduc o întreprindere privind modul în care efectele cauzate de cei doi factori, risc politic și corupție le afectează afacerea direct și indirect (prin costuri suplimentare și prin resursa umană nespecializată).

Principalele contribuții teoretice:

- Cercetarea complexă a literaturii de specialitate, cu precădere pe cronologie și evoluția fenomenelor:
 - Analiză detaliată a literaturii de specialitate, cu accent pe evoluția temporală a corupției, riscului politic, competitivității, performanței, resurselor umane și financiare.
 - Modul de investigarea, felul cum aceste fenomene au evoluat de-a lungul timpului, evidențiind schimbările majore în textura și manifestarea lor. Această abordare cronologică a permis identificarea tendințelor istorice și înțelegerea în profunzime a modului în care contextele socio-economice și politice au influențat aceste fenomene.
- Identificarea factorilor și cauzelor care amplifică aceste fenomene:
 - Explorarea diferitelor tipuri de factori și cauze (lipsa transparenței guvernamentale, instituții slabe și neeficiente, cultura și normele sociale, concentrarea puterii, etc.) care contribuie la amplificarea fenomenelor de corupție și risc politic.
 - Analiza include factori economici, politici, sociali și culturali, oferind o imagine cuprinzătoare asupra complexității acestor influențe.
 - Evidențierea interconexiunilor dintre acești factori și modul în care aceștia pot exacerba sau atenua fenomenele studiate.

- Modul în care aceste fenomene influențează spectrul național și regional:
 - Investigarea impactul corupției, riscului politic și altor fenomene asupra economiei naționale și regionale, precum și asupra performanței companiilor.
 - Modul cum influențele pot varia în funcție de contextul specific al fiecărei regiuni sau țări, afectând competitivitatea și sustenabilitatea economică.
 - Exemple concrete și studii de caz pentru a ilustra modul în care aceste fenomene se manifestă în diverse scenarii economice și organizaționale.
- Măsurarea acestor factori la nivel național și adaptarea lor la nivel micro:
 - Analiza metodelor de măsurare a corupției, riscului politic, competitivității și altor factori la nivel național, utilizând diverși indicatori și instrumente de evaluare.
 - Evidențierea provocărilor și limitările acestor metode și propunerea de soluții pentru o mai bună adaptare la nivel micro, incluzând organizațiile și companiile individuale.
 - Adaptarea acestor factori la nivel micro presupune o abordare personalizată, care ține cont de specificitățile fiecărei entități și de contextul în care aceasta operează.

Principalele contribuții manageriale:

- Identificarea celor mai relevante ipoteze de cercetare:
 - În cadrul analizei practice, au fost identificate ipoteze de cercetare, care nu au fost explorate anterior în această formă în studiile de cercetare existente.
 - Aceste ipoteze contribuie la o înțelegere mai profundă și nuanțată a fenomenelor studiate, deschizând noi direcții de cercetări ulterioare.
- Prezentarea contextului european și regional:
 - Realizarea unei analize detaliată a contextului european și regional, cu accent pe tipurile de întreprinderi și nivelul de dezvoltare din fiecare județ din regiunea de Vest.
 - Această prezentare contextuală oferă o bază solidă pentru înțelegerea specificităților economice și sociale ale regiunii studiate, evidențiind variațiile și particularitățile locale.
- Rezultate și noutăți identificate:
 - Analiza practică a revelat mai multe noutăți față de studiile anterioare, incluzând identificarea competitivității ca un factor de mediu, nu intrinsec. Aceasta

sugerează că întreprinderile utilizează competitivitatea mai degrabă ca un instrument de măsurare în raport cu alți competitori, decât ca un element central al propriei performanțe.

- S-a constatat, de asemenea, că corupția și riscul politic au o intensitate diferită în ceea ce privește influențarea performanței și competitivității al întreprinderilor. Aceste descoperiri oferă perspective noi și valoroase asupra modului în care aceste fenomene afectează activitatea economică la nivel local și regional.
- Identificarea discrepanțelor semnificative în interiorul regiunii:
 - Cercetarea a relevat discrepanțe semnificative în interiorul regiunii, cel puțin prin numărul de date furnizate și analizate.
 - Aceste diferențe subliniază importanța abordărilor locale și personalizate în formularea strategiilor de dezvoltare și în luarea deciziilor economice și politice.
- Lipsa studiilor la nivel regional și național:
 - S-a observat că nu au fost realizate studii comprehensive la nivel regional sau național în domeniul investigat, ceea ce subliniază unicitatea și importanța contribuțiilor aduse de această cercetare.
 - Această lipsă de studii anterioare evidențiază necesitatea unor analize suplimentare și mai detaliate pentru a completa lacunele existente în literatura de specialitate.
- Extinderea cercetării pentru alte regiuni și la nivel național:
 - Lucrarea actuală are potențialul de a fi extinsă pentru a include alte regiuni din țară, precum și pentru a fi aplicată la nivel național.
 - Această extindere ar permite o înțelegere mai amplă și integrată a fenomenelor studiate, contribuind la dezvoltarea unor politici și strategii mai eficiente pentru îmbunătățirea competitivității și performanței economice.

Cercetări ulterioare

Cercetările ulterioare privind corupția și riscul politic pot beneficia semnificativ de aplicarea inteligenței artificiale (IA), atât în diminuarea acestor fenomene, cât și în potențiala lor exacerbare. Utilizarea IA poate oferi instrumente și metode avansate pentru detectarea și prevenirea actelor de corupție și a factorilor de risc politic. Pe de o parte, inteligența artificială poate contribui la diminuarea corupției și a riscului politic prin analiza datelor și identificarea

modelelor de comportament suspecte. Algoritmi de machine learning pot analiza seturi mari de date pentru a detecta anomalii și tendințe asociate cu activitățile corupte sau cu instabilitatea politică. În plus, sistemele de monitorizare bazate pe IA pot ajuta la identificarea și raportarea rapidă a cazurilor de corupție sau a evenimentelor politice semnificative, facilitând intervenția promptă și prevenind escaladarea situației. Pe de altă parte, există și riscul ca utilizarea inteligenței artificiale să exacerbeze corupția și riscul politic în anumite circumstanțe. De exemplu, algoritmi de IA pot fi supuși la manipulare sau pot prezenta biasuri, ceea ce ar putea conduce la luarea deciziilor incorecte sau la amplificarea discriminării și in justiției. În plus, utilizarea tehnologiilor de monitorizare și supraveghere bazate pe IA ar putea încălca drepturile individuale și libertățile civile, alimentând nemulțumirea și opoziția publică. În ceea ce privește companiile, inteligența artificială poate fi un instrument puternic pentru îmbunătățirea competitivității și performanței. Companiile pot folosi tehnologiile de IA pentru a analiza și anticipa tendințele pieței, pentru a personaliza ofertele și pentru a îmbunătăți experiența clienților. De asemenea, IA poate fi utilizată pentru a optimiza procesele operaționale, pentru a reduce costurile și pentru a eficientiza utilizarea resurselor financiare și umane. Prin intermediul sistemelor de automatizare și optimizare bazate pe IA, companiile pot minimiza riscurile și pierderile financiare asociate corupției și instabilității politice. De exemplu, algoritmi de IA pot identifica și preveni fraudele și abuzurile, pot evalua și gestiona riscurile financiare și pot optimiza procesele de recrutare și gestionare a resurselor umane. Inteligența artificială poate avea un impact semnificativ în diminuarea corupției și riscului politic, dar este esențial ca utilizarea sa să fie însoțită de măsuri adecvate de reglementare și supraveghere pentru a evita potențialele efecte negative. Pentru companii, implementarea tehnologiilor de IA poate fi un factor crucial în îmbunătățirea competitivității și performanței, prin optimizarea proceselor și reducerea costurilor asociate corupției și riscului politic.